

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.6.2018
COM(2018) 467 final

2018/0252 (NLE)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

**За създаване на специална финансова програма за извеждане от експлоатация на
ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци и за отмяна на
Регламент (Евратом) № 1368/2013 на Съвета**

{SWD(2018) 343 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

В настоящото предложение се предвижда дата на прилагане от 1 януари 2021 г., като същото се представя с оглед на Съюз с 27 държави членки в съответствие с нотификацията от страна на Обединеното кралство за намерението на държавата да се оттегли от Европейския съюз и от Евратом на основание член 50 от Договора за Европейския съюз, получено от Европейския съвет на 29 март 2017 г.

• Основания и цели

Представената съгласно настоящия проект за регламент програма за подпомагане на „Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци“ („програмата“) е насочена към извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения и управлението на свързаните с тази дейност отпадъци, като се използва общ инструмент за оптимизиране на полезните взаимодействия и обмена на знания с цел осигуряване на изпълнението на съответните задължения. Тази специална програма за финансиране може да донесе допълнителна добавена стойност на ЕС, като се превърне в референтен показател в рамките на ЕС за безопасното управление на технологичните въпроси в областта на извеждането от експлоатация и разпространението на знанията сред държавите членки. Финансовото подпомагане се предоставя на основание на предварителна оценка, с която се определят конкретните нужди и се демонстрира добавена стойност за ЕС.

Понастоящем програмата е насочена към точно определени нужди:

блокове 1—4 на ядрената централа „Козлодуй“ (Козлодуй, България) и ядрената централа „Бохунице V1“ в Словакия (Ясловске Бохунице, Словакия), общо шест реактора с вода под налягане, разработени в Съветския съюз (ВВЕР-440). Извеждането от експлоатация на тези ядрени централи допринася за повишаване на ядрената безопасност в региона и в ЕС като цяло.

Съвместният изследователски център (JRC) на Комисията притежава ядрени инсталации за научни изследвания в четири обекта: JRC-Геел в Белгия, JRC-Карлсруе в Германия, JRC-Испра и JRC-Петен в Нидерландия. Някои от тези инсталации се използват и днес, докато други бяха спрени, в някои случаи преди повече от 20 години. Като оператор / собственик¹ на ядрени инсталации, съгласно белгийското, германското и италианското законодателство JRC носи отговорност за извеждането им от експлоатация и за безопасното управление на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци — от тяхното получаване до погребването им.

Като се има предвид това, програмата е разделена на:

- i) две действия, които осигуряват финансово подпомагане на България и Словакия за безопасно извеждане от експлоатация на шест ядрени реактора в блокове 1—4 на ядрените централи „Козлодуй“ и „Бохунице V1“ (съответно програма „Козлодуй“ и програма „Бохунице“);
- ii) действията на JRC за безопасно изпълнение на процеса на извеждане от експлоатация и управлението на получените радиоактивни отпадъци от

¹ Настоящият притежател на лиценз за експлоатация на ядрено съоръжение в Петен е частната компания NRG (производство на медицински радиоизотопи), но като собственик на съоръжението, Комисията носи отговорност за извеждането му от експлоатация и управлението на отпадъците.

собствените ядрени инсталации на Комисията в обекти на JRC („Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците“, по-надолу ИЕ-УО).

Главната цел на програмата „Козлодуй“ и програмата „Бохунице“ е да се окаже помощ на България и Словакия в управлението на предизвикателствата във връзка с радиационната безопасност, породени от извеждането от експлоатация съответно на блокове 1—4 на ядрената централа „Козлодуй“ и на ядрената централа „Бохунице V1“

Програмата за безопасното извеждане от експлоатация и управление на отпадъците на JRC има за цел безопасното извеждане от експлоатация на обекти на JRC, като при нея се изследват и разработват варианти за очакваното прехвърляне на задълженията за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците към държавите членки — домакини на JRC.

Програмата има потенциал да създава и споделя знания и по този начин да подпомага държавите членки на ЕС в извеждането от експлоатация на собствените им ядрени обекти.

Програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ са изпълнявани през няколко финансови периоди и се очаква да бъдат завършени съответно до 2030 г. и 2025 г. Очаква се по програмите да бъдат изпълнени важни етапни цели с финансирането, предоставяно в настоящата многогодишна финансова рамка (т.е. 2014—2020 г.), въпреки че все още са необходими съществени суми с цел да се разгледат оставащите ключови въпроси по радиационната безопасност, свързани с извеждането от експлоатация на тези съоръжения.

Програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ бяха инициирани в рамките на преговорите за присъединяване към ЕС на България и Словакия, които поеа ангажимента за затворят и впоследствие да изведат от експлоатация до съвместно договорена дата старите ядрени реактори съветски образец. Ангажиментът на двете държави-членки за затварянето, както и ангажиментът на ЕС да предостави финансова подкрепа, бяха предвидени в съответните договори за присъединяване^{2 3} (Словакия се присъедини през 2004 г., а България – през 2007 г.). Двете държави членки и ЕС са изпълнили своите задължения съгласно Договора за присъединяване.

На основание член 203 от Договора за Евратом⁴, както и за да се гарантира приемствеността на мерките във връзка с безопасността, ЕС осигури финансова подкрепа^{5,6} за извеждането от експлоатация на ядрената централа „Бохунице V1“ в

² ОВ L236, 23.9.2003 г., стр. 33 и стр. 954

³ ОВ L 157, 21.6.2005 г., стр. 11 и 38.

⁴ „Ако действие на Общността се окаже необходимо за осъществяването на една от целите на Общността и настоящият договор не е предвидил необходимите правомощия за действие, необходими за тази цел Съветът с единодушие, по предложение на Комисията и след като се консултира с Европейския парламент, приема всички необходими разпоредби.“ (член 203 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия).

⁵ Регламент (Евратом) № 549/2007 на Съвета от 14 май 2007 г. за изпълнението на Протокол № 9 относно блок 1 и блок 2 на атомната електроцентрала Бохунице V1 в Словакия, приложен към Акта относно условията за присъединяване към Европейския съюз на Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия (ОВ L 131, 23.5.2007 г., стр. 1).

⁶ Регламент (ЕС) № 1368/2013 на Съвета от 13 декември 2013 г. за подкрепата на Съюза за програмите за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения в България и Словакия (ОВ L 346, 20.12.2013 г., стр. 1).

Словакия и след срока, установен в Договора за присъединяване на Словакия⁷. Подобно, след периода, обхванат от Договора за присъединяване на България⁸, ЕС продължи да предоставя финансово подкрепа^{6,9} за безопасното извеждане от експлоатация на блокове 1—4 на ядрената централа „Козлодуй“.

JRC беше създаден в съответствие с член 8 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия¹⁰. При прилагането на посочения член между Европейската общност за атомна енергия и съответно Германия, Белгия, Италия и Нидерландия през периода 1960—1962 г. бяха сключени договорености за инсталации. В последните два случая националните ядрени изследователски съоръжения бяха прехвърлени на Общността. Оттогава в четирите обекта бяха създадени и други инфраструктурни съоръжения, предназначени за научноизследователска и развойна дейност в ядрената област, включващи нови инсталации. Някои от инсталациите се използват и до днес, тъй като те са от решаващо значение за осигуряване на изпълнението на настоящите и бъдещите програми за научни изследвания и обучение на Евратом. Други бяха затворени, в някои случаи преди повече от 20 години, и са до голяма степен остарели.

На основание на Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия JRC трябва да управлява своите натрупани пасиви в ядрената област и да изведе от експлоатация своите спрени ядрени инсталации. За тази цел и въз основа на съобщението на Комисията от 1999 г.¹¹, бе даден старт на програма за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците и със съгласието на Европейския парламент и на Съвета бе създаден специален *ad hoc* бюджетен ред¹². От тогава Комисията редовно е докладвала на Съвета и Европейския парламент за напредъка на програмата

⁷ Член 2, параграф 1: „По време на периода 2004 – 2006 г., Общността предоставя на Словашката република финансова помощ в подкрепа на нейните усилия да изведе от експлоатация и да предприеме мерки по преодоляване на последиците от спирането и извеждането от експлоатация на блок 1 и блок 2 на АЕЦ „Бохунице V1“.“ (Протокол № 9 към Акта за присъединяване – ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 954)

⁸ Член 30, параграф 2: „През периода 2007 - 2009 г., Общността предоставя на България финансова помощ в подкрепа на нейните усилия по извеждане от експлоатация и предприемане на мерки по преодоляване на последиците от спирането и извеждането от експлоатация на блокове 1 до 4 на АЕЦ „Козлодуй“.“ (2005 г. Акт за присъединяване, Протокол относно условията и договореностите за приемане на Република България и Румъния в Европейския съюз, ОВ L 157, 21.6.2005 г., стр. 38.).

⁹ Регламент (Евратом) № 647/2010 на Съвета от 13 юли 2010 г. относно финансова помощ на Съюза за извеждане от експлоатация на блокове 1—4 на АЕЦ „Козлодуй“ в България („Програма Козлодуй“) (ОВ L 189, 22.7.2010 г., стр. 9).

¹⁰ „1. След консултации с Научния и технически комитет, Комисията създава Съвместен център за ядрени изследвания. Този център осигурява осъществяването на изследователските програми и на останалите задачи, които са му възложени от Комисията. Той осигурява също така създаването на единна ядрена терминология и на стандартизационна система. Той създава централно бюро за ядрени измервания.

2. Дейностите на центъра могат по географски или функционални причини да бъдат осъществявани в отделни организации. (член 8 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия).

¹¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета от 17 март 1999 г. относно натрупаните пасиви в резултат от ядрени дейности, проведени от Съвместния изследователски център съгласно Договора за Евратом — извеждане от експлоатация на остарели ядрени съоръжения и управление на отпадъци (COM(1999) 114 final).

¹² Резолюция на Европейския парламент относно съобщението на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно натрупаните пасиви в резултат от ядрени дейности, проведени от Съвместния изследователски център съгласно Договора за Евратом (COM(1999) 114 окончателен + C5-0214/1999 + 1999/2169 (COS)) (ОВ C 67, 1.3.2001 г., стр. 167)

за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, като по този начин е предоставяла актуализирана бюджетна прогноза (2004, 2008 и 2013 г.¹³).

Първоначално акцентът на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъци с беше върху т.нар. „натрупани пасиви“, състоящи се основно от ядрени съоръжения в Испра, чиято експлоатация е приключила през предишните десетилетия. Те включват също така натрупаните отпадъци, намиращи се в обектите на JRC. Понастоящем програмата обхваща също така и ядрените инсталации, които в бъдеще ще излязат от употреба в всичките четири обекта на JRC, а също и управлението на ядрените материали.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Целта на програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ се доразви през годините, за да се отговори по-добре на нуждите и за да се гарантира безопасното извеждане от експлоатация на съоръженията: първоначално и до 2013 г. помощта от ЕС бе разработена с оглед на подпомагане на България и Словакия в техните усилия за затваряне и извеждане от експлоатация на въпросните реактори, но също и на преодоляване на последиците от предсрочното спиране на съоръженията на ядрените централи; по-късно, през 2014 г., обхватът на програмите беше ограничен до дейностите по извеждане от експлоатация, т.е. до мерки, свързани с безопасността; докато за следващия етап се предлага програмите допълнително да бъдат насочени към дейности по извеждането от експлоатация, които са свързани с предизвикателства във връзка с радиационната безопасност.

Погребването на отработено гориво и радиоактивни отпадъци в дълбоки геоложки хранилища не е в обхвата на програмите и остава отговорност на България и Словакия съгласно Директива 2011/70/Евратом на Съвета за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци

Тъй като ядрените съоръжения на JRC в Карлсруе, Геел и Петен все още са от първостепенно значение за дейностите по научни изследвания и обучение на JRC, програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците досега засягаше главно обекта в Испра, където повечето от ядрените съоръжения прекратиха функционирането си преди 1999 г. В бъдеще (между 2020 г. и 2060 г.) значителни дейности по извеждане от експлоатация ще трябва да се изпълнят и в обектите на JRC в Карлсруе, Геел и Петен. Програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците ще допринесе за националните програми на държавите домакини на JRC за прилагането на Директива 2011/70/Евратом на Съвета относно създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци.

¹³

Съобщение на Комисията до Съвета и до Европейския парламент — Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на отпадъци — ядрени пасиви, произтичащи от дейностите на Съвместния изследователски център (JRC), проведени съгласно Договора за Евратом (SEC(2004)621 final).

Проект на Съобщение от Комисията до Съвета и до Европейския Парламент - Извеждане от експлоатация на ядрени инсталации и управление на радиоактивни отпадъци: Управление на отговорностите по ядрени въпроси, които произтичат от дейностите на Съвместния изследователски център (СИЦ), провеждани съгласно Договора за Евратом, COM(2008)903 окончателен.

Проект на Съобщение от Комисията до Съвета и до Европейския Парламент - Извеждане от експлоатация на ядрени инсталации и управление на радиоактивни отпадъци: управление на отговорностите по ядрени въпроси, които произтичат от дейностите на Съвместния изследователски център (JRC), проведени съгласно Договора за Евратом, COM(2013)734 final.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

В съответствие с Римската декларация ⁽¹⁴⁾ бюджетът на ЕС следва да даде възможност на Европа да е безопасна и сигурна; това е измерение, при което програмите за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения са дали принос до момента и могат допълнително да допринесат. След спиране на дадено ядрено съоръжение, основното положително въздействие, което следва да бъде постигнато, е постепенното намаляване на нивото на радиационна опасност за работниците, обществеността и околната среда в засегнатите държави членки, но и в ЕС като цяло.

Програмата се вписва в регулаторната рамка на ЕС в областта на ядрената безопасност; от особено значение за тази програма е следното: i) Директива 2011/70/Евратом на Съвета за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци; ii) Директива 2009/71/Евратом на Съвета и нейното изменение Директива 2014/87/Евратом на Съвета за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации; iii) Директива 2013/59/Евратом на Съвета за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение.

Докато JRC е притежател на лицензия, той носи основната отговорност (член 7 от Директива 2011/70/Евратом на Съвета) за безопасното управление на собственото си отработено гориво и радиоактивни отпадъци (в четирите държави членки домакини) и в това отношение програмата на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците продължава да бъде необходима за изпълнението на задълженията на Комисията като притежател на лицензия за тези съоръжения. Като освобождаване колкото е възможно по-рано всяко остаряло съоръжение за ядрени научни изследвания от радиационни ограничения, тя дава приноса си за Европа, която е безопасна и сигурна и която определя стандарта за добър показател в целия Европейски съюз за безопасно и отговорно управление на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци. Навременното приключване на този процес обаче зависи в много голяма степен от държавата членка домакин; поради това службите на Комисията са усилено са работили с JRC, за да открият възможности за по-добро управление с цел засилване на ефективността на изпълнението на програмата.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правното основание на програмата е Договорът за Евратом и по-специално член 203 от него.

- **Субсидиарност (извън областите на изключителна компетентност)**

Произходът на програмите „Козлодуй „и „Бохунице“ се корени в договорите за присъединяване съответно на България и на Словакия, като той беше и ангажимент на ЕС към двете държави. Добавената стойност от ЕС на програмите от самото им начало винаги е била определяна в перспективата на ядрената безопасност. Липсата на съфинансиране от ЕС вероятно би имала отрицателно въздействие върху процеса на извеждане от експлоатация като такъв, което на свой ред би могло да доведе до пряко въздействие върху безопасността на работниците и обществото като цяло. Приносът на

¹⁴ Декларация на ръководителите на 27 държави членки и на Европейския съвет, Европейския парламент и Европейската комисия (25 март 2017 г.)
<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/pdf>

програмите за справяне на предизвикателствата във връзка с радиационната безопасност намалява по естествен начин с напредването на извеждането от експлоатация¹⁵.

Извеждането от експлоатация на съоръженията на JRC и управлението на получените при тази дейност отпадъци е от изключителната компетентност на Комисията (JRC), в качеството му на притежател на лицензия.

Цялата програма може да донесе допълнителна добавена стойност за ЕС чрез засилен акцент върху обмена на знания, който е от съществено значение за справянето с подобни предизвикателства, с които се сблъскват другите държави членки при напредъка с плановете си за извеждане от експлоатация. Понастоящем в Европа повече от 90 ядрени реактора са окончателно спрени, но само три са напълно изведени от експлоатация. Нивото на опит при демонтирането на ядрените реактори в Европа (а също и в международен план) следователно е ограничено. Необходимо е също така да се натрупа още опит в извеждането от експлоатация на други ядрени инсталации. Ето защо твърде специфичният опит и знанията, натрупани в рамките на програмата, може да са от полза и за други проекти за извеждане от експлоатация и ще доведат до повишаване на нивата на безопасност в рамките на ЕС.

- **Пропорционалност**

През следващата многогодишна финансова рамка програмата ще се съсредоточи върху предизвикателствата, свързани с радиационната безопасност при извеждане от експлоатация, при които може да бъде постигната най-голяма добавена стойност от ЕС (т.е. постепенното намаляване на нивото на радиационна опасност за работниците, обществеността и околната среда в засегнатите държави членки, но и в ЕС като цяло, а също и приключването на програмите „Бохунице“, и „Козлодуй“).

- **Избор на инструмент**

В резултат на междинната оценка на програмите за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения в България, Словакия (и Литва) бе доказано, че настоящата система, т.е. използването на специална програма за финансиране, осигурява ефективно и ефикасно изпълнение на програмата. Сред основните фактори за успех са ясно определените функции и отговорности, както и усъвършенстваната рамка за наблюдение. Като се има предвид, че програмите се отнасят до мащабна промишлена дейност, каквато е извеждането от експлоатация, бе решено, че обединяването на трите програми би довело до по-добро споделяне на знанията, като същевременно програмите могат да извлекат ползи от обмяната на опит помежду си.

През годините непрекъснати независим експертен преглед на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците на JRC показва, че управлението ѝ може да бъде по-ефективно, ако се въведе гъвкавост по отношение на бюджета и персонала. Програмата генерира и значителна база знания за извеждането от експлоатация на изследователски съоръжения и допринася за програмите за обучение в тази област. Поради това при вътрешното обсъждане, проведено от службите на Комисията, се стигна до заключение, че е желателно програмата за извеждане от експлоатация на JRC да бъде част от такъв инструмент. От една страна, това ще даде на JRC необходимите средства за изпълнение на програмата, като извлича ползи от гъвкавостта, предложена от инструмента (например управление на бюджета за период

¹⁵ Предвижда се програмата „Бохунице“ за извеждане от експлоатация да приключи през 2025 г., а програмата „Козлодуй“ — през 2030 г.

от 7 години вместо настоящия едногодишен цикъл на програмиране, при който бюджетът се определя на годишна база по поискване).

Нещо повече, това ще увеличи полезните взаимодействия и обmena на знания между програмата на JRC и други, по-напреднали програми за извеждане от експлоатация. Държавите — членки на ЕС ще извлекат ползи от знанията, получени при изпълнението на двете програми, докато при последните ще може да има взаимноизгодно сътрудничество.

Поради това Комисията предлага да се продължи в рамките на един инструмент: i) осъществяването на програмите „Козлодуй „и „Бохунице“ чрез непряко управление чрез преминалия през оценка по стълбове изпълнителен орган (т.е. Европейска банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в България, и Словашката агенция за иновации и енергетика (САИЕ) в Словакия); както и ii) изпълнението на програмата на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците чрез пряко управление.

Това решение следва да улесни също така започването на преговори с държавите членки — домакини на JRC за очакваното прехвърляне на Комисията на ядрените пасиви. Такива прехвърляния са били извършвани в миналото в някои от засегнатите държави членки. Подобни финансови уреждания могат да се осъществяват под различни форми, например те могат да се изплащат в продължение на няколко многогодишни финансови периода, предвид продължителността на процеса на извеждане от експлоатация.

Важно е да се има предвид, че понастоящем положението трябва да бъде диференцирано: в Белгия, Германия и Нидерландия критериите за приемане на отпадъци са определени и следователно, положението е относително по-стабилно, отколкото в Италия, където последователните етапи на управление на отпадъците не са ясно определени в националната програма. По-голямата несигурност, свързана с плана за извеждане от експлоатация на JRC-Испра, се дължи главно на липсата понастоящем на критерии за приемане на отпадъци, както и на липсата на съоръжение за окончателно погребване.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Оценки за изминалия период/проверки за пригодност на съществуващото законодателство**

Програма „Козлодуй„ (България) и програма „Бохунице“ (Словакия)

В средносрочната оценка на програмите се заключава, че текущите програми са съгласувани с политиките на ЕС, целящи осигуряване на най-висока степен на ядрена безопасност. Подкрепата от страна на ЕС гарантира, че в България и Словакия неотклонно се следва стратегията за незабавно демонтиране и не се допуска прехвърлянето на неоправдана тежест на бъдещите поколения, като същевременно частично се допуска дерогация по исторически причини по отношение на крайната отговорност на държавите членки да осигурят адекватни финансови ресурси за извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения и за управлението на радиоактивни отпадъци.

България и Словакия отбелязаха напредък по ефективен и ефикасен начин в извеждането от експлоатация на реакторите си в съответствие с изходната линия, договорена през 2014 г. (т.е. плановете за извеждане от експлоатация). Налице са

предизвикателства и пречки, дължащи се на комплексния характер на програмата, но системата за управление е доказала увеличаваща се способност за справяне с такива предизвикателства. Програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ вече доведоха до значителен спад на радиационна опасност за населението, като се има предвид, че най-значителните източници на радиационна опасност са овладени в рамките на многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. (напр. деконтаминиране и демонтиране на първичния охладителен контур и активните зони и завършване на механизмите за управление на отпадъците).

Бюджетните прогнози за многогодишната финансова рамка за периода след 2020 г. по отношение на продължаването и приключването на програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ съответстват на по-малко от една четвърт от многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. и ще осигурят постигането на договореното крайно състояние на процеса на извеждане от експлоатация.

Междинната оценка показва, че увеличаващото се ниво на националния принос е в подкрепа на по-добрата отчетност и на стимулирането у бенефициерите на поведение, насочено към търсенето на възможности за икономии. Анализът също така заключи, че увеличаващите се равнища на националния принос са необходимо, но не и достатъчно условие за създаване на правилните стимули за навременно и ефикасно извеждане от експлоатация. Независимо от това липсата на определение, в миналото, на процентите на съфинансиране в правното основание създаде несигурност, които ще бъдат отстранени в проекта на следващата многогодишна финансова рамка (2021—2027 г.).

Управленската структура е гарантирала ефективното и ефикасно осъществяване на програмите и е компенсирала посочените по-горе неясноти по отношение на аспектите на съфинансиране. Основни фактори за успех са били ясно определените функции и отговорности, както и усъвършенстваната рамка за наблюдение. В анализа се набелязват и области, изискващи по-нататъшно подобрене, като:

- i) засилване на участието на държавата членка (програмен координатор и финансов координатор) за повишена ангажираност, заедно с по-добра отчетност на оператора по извеждане от експлоатация (крайния бенефициер);
- ii) рационализиране на процедурите за подобряване на навременността и ефективността на управленския цикъл;
- iii) увеличена взаимна съпоставимост с качеството на изпълнение на други програми за извеждане от експлоатация.

Финансовата помощ от ЕС се изпълнява посредством непряко управление¹⁶ от самото начало. Комисията предлага да се продължи поверяването на изпълнението на бюджета на програмата на преминал през оценка по стълбове изпълнителен орган (непряко управление), т.е. на ЕБВР в България и на САИЕ в Словакия.

Програма на JRC за извеждане от експлоатация и за управление на отпадъците.

JRC редовно прави преглед на напредъка и постиженията на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, като използва консултации с независими външни експерти (Експертна група за програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, външни консултанти).

¹⁶ Чл. 60 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза.

Програмата постигна важен напредък и постижения от създаването му на подготвяне на основите за ефективно извеждане от експлоатация и намаляване на количествата на ядрени и радиоактивни материали, които се намират в съответните територии.

Програмата редовно се преглежда от Службата за вътрешен одит на Комисията. Следвайки препоръките от последния одит, извършен от СВО¹⁷ за подобряване на оценките за разходите, и в светлината на очакваното увеличаване на дейностите по извеждане от експлоатация в различните обекти, с помощта на външни консултанти JRC подложи на повторна оценка голям брой позиции и преразгледа графика за извеждане от експлоатация. За определяне на очакваните разходи във връзка с всеки от обектите на JRC бе приложен хармонизиран подход, основан на последните международни препоръки за оценка на разходите за извеждане от експлоатация. Новата бюджетна прогноза (от декември 2017 г.) включва непредвидени ситуации в зависимост от нивото на несигурност, свързано със съответните дейности и външните условия в различните обекти. Новата стратегия и бюджетът бяха подложени на оценка от Експертна група за програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците и в края на процеса през 2017 г. получи положително становище. Въпреки това за различните обекти е налице значителна несигурност по отношение на сроковете и оценките за разходите, което се дължи на големите срокове за изпълнение на извеждането от експлоатация и закъсненията, причинени от държавата членка домакин.

- **Консултации със заинтересованите страни**

На 10 януари 2018 г. Комисията обяви началото на обществена консултация относно средствата от ЕС в областта на сигурността, която ще продължи до 9 март 2018 г.

За средносрочната оценка на програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ Комисията стартира обществена консултация през юни 2017 г. с удължен срок от 14 седмици. Към консултацията бе проявен ограничен интерес (20 отговора). В допълнение към тази консултация през юли 2017 г. беше проведена целева консултация чрез електронна анкета; тя събра допълнителни 17 отговора (1 от България, 4 от Литва и 12 от Словакия) от общо 90 заинтересовани страни, с които е бил осъществен контакт. Получените отговори бяха като цяло положителни по отношение на програмата, но не предоставиха допълнителен нов принос към програмата. Тези две консултации бяха допълнени с целеви консултации посредством около 100 интервюта с оператори за извеждане от експлоатация и относими заинтересовани страни.

- **Външна експертна помощ**

Следните документи са използвани като принос за подготовката на програмата за следващата многогодишна финансова рамка:

- „Support to the mid-term evaluation of the Nuclear Decommissioning Assistance Programmes“ („Подкрепа за междинната оценка на изпълнението на програмите за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения“, ЕУ, Оценка за ГД „Енергетика“ на Европейската комисия, 2018 г.
- „Програма за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения (ППИЕЯС) — оценка на устойчивостта на финансовите планове предвид икономическото, финансовото и бюджетното състояние на всяка

¹⁷

Одит на програмата за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и за управление на отпадъците в JRC – финансови аспекти, IA – 14 – 06 (224); Окончателен доклад

отделна държава членка и на целесъобразността и осъществимостта на подробните планове за извеждане от експлоатация“ (Nuclear Decommissioning Assistance Programme (NDAP) — Assessment of the robustness of the financing plans considering the economic-financial-budgetary situation in each concerned Member State and of the relevance and feasibility of the detailed decommissioning plans), Deloitte, NucAdvisor, VVA Europe. Проучване, изготвено за ГД „Енергетика“ на Европейската комисия, 2016 г.

- Специален доклад № 22/2016 на Европейската сметна палата, озаглавен „Програми на ЕС за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения в Литва, България и Словакия: постигнат е известен напредък след 2011 г., но предстоят сериозни предизвикателства“.

При управлението на програмата за извеждане от експлоатация и управлението на отпадъците JRC редовно се консултира от група европейски независими експерти в областта на извеждането от експлоатация (на провеждани на два пъти годишно срещи и на допълнителни специални заседания). Техните съвети се отнасят за извеждането от експлоатация и преработката на радиоактивните отпадъци, наличните технологии, техническите аспекти на организацията и други аспекти, свързани с програмата.

- **Оценка на въздействието**

В съответствие с Финансовия регламент и изискванията на политиката на Комисията за по-добро регулиране, настоящата програма бе подложена на предварителна оценка (под формата на работен документ на службите на Комисията).

- **Опростяване**

Програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ понастоящем се изпълняват чрез непряко управление чрез преминалия през оценка по стълбове изпълнителни органи в засегнатите държави членки (т.е. Европейска банка за възстановяване и развитие в България и Словакия; Словацка агенция за иновации и енергетика в Словакия). При междинната оценка на програмата се потвърди, че настоящата уредба е доказала осигуряването на ефективно и ефикасно осъществяване на програмата и следователно ще бъде продължена в следващата многогодишна финансова рамка, с някои опростявания въз основа на извлечените поуки от междинната оценка.

Така например програмата ще се възползва от многогодишното програмиране, предвидено в преразгледания Финансов регламент. Това ще доведе до използване по най-добрия начин на подробния многогодишен план за извеждане от експлоатация като изходна линия за програмиране и наблюдение, и до повишаване на ефикасността и своевременността на програмния цикъл. Друг пример се отнася до въвеждането на по-ясна рамка за съфинансиране, което ще намали несигурността по отношение на източника на финансиране, ще премахне необходимостта от воденето на преговори и договарянето на годишна основа на националния принос, и ще увеличи ангажираността към програмата от страна на държавата членка.

Освен това в България и Словакия Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейският социален фонд+ (ЕСФ+) и Кохезионният фонд могат да подпомагат мерки, които съпътстват свързания с извеждането от експлоатация социален и икономически преход, включително мерки за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници, както и някои други дейности, несвързани с процедурите за радиационна безопасност. По този начин фондовете могат да помагат да се създават допълнителни дейности в съответните райони и да се използва наличния на място експертен опит като основен двигател за създаването на работни места, устойчив

растеж и иновации. Също така следва да се проучат полезните взаимодействия с РП9 и/или програмата за научни изследвания и обучение на Евратом в области като разработването и изпитването на технологии, както и в обучението и образованието.

Освен това ще бъде използван единният правилник и, когато е възможно, ще бъдат ползвани допълнителни полезни взаимодействия и взаимно допълване между програмите.

JRC ще продължи да изпълнява програмата по схемата с пряко управление, като използва пълноценно експертните познания и умения на JRC в ядрената област, докато не бъде завършено предаването на съоръженията и отговорностите на държавата членка домакин. Програмата на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците ще бъде изцяло изпълнена в рамките на новия инструмент. JRC допълнително ще усъвършенства и рационализира своите съществуващи системи за програмиране, мониторинг и контрол, ще подобри начина си на управление на проекти като въведе управление на придобитата стойност и определи изходната линия (окончателния план за извеждане от експлоатация), въз основа на които ще се наблюдава напредъкът. Това включва също и приемане на многогодишна работна програма и решение за финансиране, междинна оценка (след четири години) и окончателната оценка след 2027 г. Това следва също така да подобри прозрачността на програмата в съответствие с основната цел на Комисията.

- **Основни права**

Програмата няма отражение върху основните права.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Обединяването на бюджетите в една програма за финансиране ще даде възможност за по-голяма финансова гъвкавост между действията, т.е. ще позволи създаването на инструмент за прехвърляне на бюджет където и когато е необходимо в съответствие с напредъка.

От 1999 г. насам JRC покрива разходите за дейности по извеждане от експлоатация чрез специален бюджетен ред, който да може да се използва за услуги от външни изпълнители и строителни работи. Разходите за вътрешните човешки ресурси, необходими за изпълнението на програмата (за управлението и надзора) не са допустими по този бюджетен ред, поради което те бяха финансирани чрез рамковата програма на Евратом за научни изследвания и обучение.

Програма „Козлодуй„ (България) и програма „Бохунице“ (Словакия)

Действията, съфинансирани в рамките на предложената финансова програма, се основават на относимите планове за извеждане от експлоатация, установени с Регламент 2013/1368/ЕС на Съвета. С тези планове вече е определен обхватът на програмите, зададеното окончателното състояние на извеждане от експлоатация и крайните срокове за извеждане от експлоатация; те обхващат дейностите по извеждане от експлоатация, свързаните с тях график, разходи и необходими човешки ресурси.

Бюджетните средства за 2021—2021 г. са определени въз основа на очакваните годишни извършени плащания, предвидени в плановете за извеждане от експлоатация, като се вземат под внимание предложените прагове за съфинансиране от ЕС. За програмата „Бохунице“ остатъчното финансиране следва да бъде предвидено в първоначалните етапи на многогодишната финансова рамка с цел програмата да бъде изпълнена до 2025 г. За програмата „Козлодуй“ изходната линия определя почти

линейна крива на напредъка и следователно почти постоянни годишни поети задължения и се предвиждат планове за плащания, както са представени в законодателната финансова обосновка.

Нуждите от човешки и административни ресурси за управление на програмата от Комисията остават непроменени от предходната програма.

Програма на JRC за извеждане от експлоатация и за управление на отпадъците.

Променливото и непредсказуемо ниво на разходи през дадена година (понастоящем свързано с продължителните процедури за получаване на одобрение от националните органи и сложни процедури за възлагане на обществени поръчки и управление на договори) затруднява управлението на програмата в съответствие с текущата бюджетна и финансова структура, която се основава на принципа на ежегодност, тъй като не винаги е възможно да се предвиди кои плащания ще трябва да бъдат направени през дадена година. Например, през последните години плащания бяха по-ниски от очакваното.

С оглед на това, че около програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците съществуват редица неясноти, които могат да доведат до увеличаване на обема и несигурността на бюджетните нужди, необходима е по-голяма бюджетна гъвкавост.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

• Планове за изпълнение и механизми за наблюдение, оценка и докладване

В сравнение със съществуващата система за програмиране, наблюдение и контрол, новата система ще бъде допълнително подобрена и оптимизирана. Извлечените поуки от междинните оценки ще бъдат използвани, за да се осигури опростяване и непрекъснато усъвършенстване.

През 2014 г. специално за програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ Комисията изменени управлението на програмата за многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. с цел да бъдат определени по-ясно ролите и отговорностите, както и с цел въвеждане на завишени изисквания за планиране, наблюдение и докладване за бенефициерите. В съответствие с този преработен подход за управление всяка от засегнатите държави членки назначи програмен координатор (заместник министър или държавен секретар), който да отговаря за програмирането, координацията и наблюдението на програмата за извеждане от експлоатация на национално равнище. Функционира комитет по наблюдение и докладване, председателстван съвместно от представител на Комисията и от програмния координатор.

По отношение на програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ Комисията планира да продължи да поверява изпълнението на бюджета на програмите на преминал през оценка по стълбове изпълнителен орган (непряко управление), т.е. на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в България, и на Словашката агенция за иновации и енергетика (САИЕ) в Словакия. Освен това службите на Комисията ще продължат практиката да следят отблизо изпълнението на проекти чрез проверки по документи и на място два пъти годишно, и да допълват редовния цикъл на програмиране, наблюдение и контрол с тематични проверки въз основа на преглед на риска.

Оценката ще се извършва в съответствие с параграфи 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г.¹⁸, в което трите институции са потвърдили, че оценките на действащото законодателство и политика следва да служат като база за оценки на въздействието на вариантите за по-нататъшни действия. В оценките ще бъдат оценени въздействията на програмата на място въз основа на програмните показатели/целеви стойности и на подробен анализ на степента, в която програмата може да се счита за относима, ефективна, ефикасна, осигуряваща достатъчна добавена стойност от ЕС и съгласувана с други политики на ЕС. Те ще включват извлечените поуки, за да се идентифицират всякакви пропуски/проблеми или всякакъв потенциал за по-нататъшно подобряване на действията или резултатите от тях и за да се допринесе за максимално повишаване на тяхното използване/въздействие.

Програмата на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците се изпълнява в режим на пряко управление и се ръководи от висшия управителен състав на JRC чрез управителния комитет на високо равнище (под председателството на генералния директор на JRC)¹⁹. Ръководният комитет на високо равнище заседава три пъти годишно, за да се вземат стратегически решения, да се определят цели и да се проследи напредъкът на програмата. Стратегическите решения включват например планиране на спирането на ядрените съоръжения на JRC, като се отчитат надлежно нуждите от инфраструктура на работната програма за научни изследвания и обучение на JRC.

Управителният комитет на високо равнище се подпомага от оперативен управителен комитет, съставен от представители на обектите, в които се изпълнява програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, както и от длъжностни лица, отговорни за правната, финансовата и свързаната с възлагането на поръчки поддръжка на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците. Този комитет заседава три пъти годишно и има за цел да координира и наблюдава дейностите по програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците в различните обекти. В него се обсъждат технически, финансови и свързани с възлагането на поръчки въпроси на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците и се наблюдава техническият напредък, както и за изпълнението на бюджета.

В съответствие с резолюцията на Европейския парламент от 1999 г.²⁰ от самото начало на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците JRC редовно се консултира от Европейската група от независими експерти в областта на извеждането от експлоатация (на провеждани на всеки две години срещи и на

¹⁸ Междунституционално споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г. (ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1—14).

¹⁹ Управителен комитет на високо равнище за програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците (УКВР), който се състои от заместник генералните директори на JRC, директорите на дирекциите на JRC, които понастоящем са засегнати от програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците (Дирекция за ядрена безопасност и сигурност, отговаряща за изпълнението на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците; Дирекция за координация на стратегическата и работната програма, както и директорите, отговарящи за въпросите свързани със здравето и безопасността, т.е., директорите на обектите в Карлсруе, Геел, Петен и Испра). Правна помощ се предоставя от отдела за правни съвети на JRC.

²⁰ Резолюция на Европейския парламент COM(1999) — 114 — C5—0214/1999—1999/2169 (COS): „... гарантира, че членовете на комитета от експерти от държавите членки, които ще оказват помощ на JRC в дейността му, са независими и имат подходящата квалификация“ (ОВ C 67, 1.3.2001 г., стр. 167)

допълнителни специални заседания) — Експертна група по програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците. Техните съвети се отнасят за извеждането от експлоатация и преработката на отпадъците, наличните технологии, техническите аспекти на организацията и други аспекти, свързани с програмата. До 2016 г. експертите бяха назначавани от Комисията въз основа на предложения, направени от членовете на Управителния съвет на JRC или от самия JRC. При избора на тези експерти Комисията полагаше усилия да се избягва конфликт на интереси и да се гарантира независимостта на анализа и да се насърчава равенството между половете и географското разнообразие. След приемането на ново Решение за създаване на експертни групи на Комисията²¹ JRC стартира нова покана за набиране на експерти и създаде експертна група, което напълно отговаряше на новите правила на Комисията.

От началото на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците Комисията редовно докладва на Съвета и на Европейския парламент за напредъка по тази програма и за нейното състояние, като по този начин предоставя актуална бюджетна прогноза (2004, 2008 и 2013 г.)¹³.

Освен това JRC ежегодно изпраща доклади за постигнатите средносрочни цели и за напредъка (План за управление на JRC, Доклад за дейността на JRC)²².

През следващия период на финансиране многогодишният характер на процеса на извеждане от експлоатация както за програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“, така и за програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците на JRC, ще бъде отразен в приемането на многогодишна работна програма и решение за финансиране, в съответствие с предложени нов Финансов регламент. Този процес на програмиране очевидно ще бъде синхронизиран с етапите на оценката (междинна след една година и окончателна пет години след 2027 г., когато се очаква изпълнението на задачите върху площадката).

Текущата практика на годишни доклади до Европейския парламент и Съвета ще се запази.

- **Подробно обяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Член 3 от предложението основен акт определя цели на програмата за многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г. В посочения член се отразява двоякият характер на общата цел на програмата, която преобразува добавената стойност от ЕС, от една страна, като подобряване на ядрената безопасност а, от друга страна, като увеличаване на знанията на държавата — членка на ЕС, относно процедурата на извеждане от експлоатация.

Членове 3, 6, 7, взети заедно, определят рамка, с която да се гарантира, че финансирането от ЕС е насочено към действия, водещи действително до постигане на целта на програмата. Те поясняват нивото на споделеното усилие между ЕС и съответните държави членки по отношение на извеждането от експлоатация съответно на блокове 1—4 на ядрената централа „Козлодуй“ и на ядрената централа „Бохунице V1“. Тази разпоредба и оценките за разходите за подробния план за извеждане от експлоатация съгласно Регламент 2013/1368/Евратом създават рамка за приноса на ЕС за извеждането от експлоатация съответно на блокове 1—4 на ядрената централа „Козлодуй“ и на ядрената централа „Бохунице V1“.

²¹ Решение на Комисията от 30.5.2016 г. за установяване на хоризонтални правила относно създаването и функционирането на експертните групи към Комисията, C(2016) 3301 final.

²² Последна публикация: План за управление на JRC през 2017 г., Ares(2017)118361; Годишен доклад за дейността за 2016 г., Ares(2017)1877780

С член 8 се въвежда значително опростяване на настоящите програми, т.е. използването на многогодишна работна програма, която отразява характера на програмите за извеждане от експлоатация. Въпреки че на програмно равнище е възприет многогодишен подход, практиката за ежегодно докладване пред Европейския парламент и Съвета се запазва, както е описано в член 9.

Член 10 определя процедурата за преразглеждане на многогодишната работна програма за период, който е съизмерим с характера на програмата и предоставя на Комисията необходимите инструменти за въвеждане на коригиращи мерки, ако е необходимо.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

За създаване на специална финансова програма за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци и за отмяна на Регламент (Евратом) № 1368/2013 на Съвета

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и по-специално член 203 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид становището на Европейския парламент,

като има предвид, че:

- (1) В съответствие с Римската декларация⁽²³⁾ бюджетът на Съюза следва да даде възможност на Европа да е безопасна и сигурна; това е измерение, при което програмите за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения са дали принос до момента и могат допълнително да допринесат. След спиране на дадено ядрено съоръжение, основното положително въздействие, което следва да бъде постигнато, е постепенното намаляване на нивото на радиационна опасност за работниците, обществеността и околната среда в засегнатите държави членки, но и в ЕС като цяло.
- (2) Дадена специална програма за финансиране на разходи може да донесе допълнителна добавена стойност от Съюза, като се превърне в референтен показател в рамките на Съюза за безопасното управление на технологичните въпроси в областта на извеждането от експлоатация и разпространението на знанията. Финансовата помощ следва да се предоставя въз основа на предварителна оценка, с която се определят конкретните нужди и се демонстрира добавената стойност от Съюза с цел подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивните отпадъци.
- (3) Дейностите, обхванати от настоящия регламент, следва да съответстват на приложимото законодателство на Съюза и на приложимото национално законодателство. Подобна финансова помощ следва да остане изключение и да не накърнява принципите и целите, произтичащи от законодателството в областта на ядрената безопасност, а именно Директива 2009/71/Евратом на Съвета²⁴, и в областта на управлението на отпадъците, по-специално Директива

²³ Декларация на ръководителите на 27 държави членки и на Европейския съвет, Европейския парламент и Европейската комисия (25 март 2017 г.)

²⁴ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/pdf>
Директива 2009/71/Евратом на Съвета от 25 юни 2009 г. за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации (ОВ L 172, 2.7.2009 г., стр. 18).

2011/70/Евратом на Съвета²⁵. Държавите членки продължават да носят крайната отговорност за ядрената безопасност, както и за безопасността на отработеното гориво и за управлението на радиоактивните отпадъци.

- (4) Съгласно Протокола относно условията и договореностите за приемането на Република България и на Румъния в Европейския съюз²⁶ България се задължи да затвори блокове 1 и 2 и блокове 3 и 4 на ядрената централа „Козлодуй“, съответно до 31 декември 2002 г. и 31 декември 2006 г., и впоследствие да изведе от експлоатация тези блокове. В съответствие със своите задължения България спря всички посочени блокове в рамките на съответните срокове.
- (5) Съгласно Протокол № 9 относно блок 1 и блок 2 на ядрената централа „Бохунице V1“ в Словакия²⁷, приложен към Акта за присъединяване от 2003 г., Словакия се задължи да затвори блок 1 и блок 2 на ядрената централа „Бохунице V1“, съответно до 31 декември 2006 г. и 31 декември 2008 г., и впоследствие да изведе от експлоатация тези блокове. В съответствие със своите задължения Словакия спря всички посочени блокове в рамките на съответните срокове.
- (6) В съответствие със задълженията си по съответния договор за присъединяване и с помощ от Съюза България и Словакия постигнаха значителен напредък към извеждането от експлоатация на ядрените централи „Козлодуй“ и „Бохунице V1“. Необходима е още работа с цел безопасно да се постигне зададеното окончателно състояние на извеждане от експлоатация. Въз основа на текущите планове за извеждане от експлоатация, завършването на работата по извеждане от експлоатация е предвидено за края на 2030 г. — за ядрена централа „Козлодуй“ и до 2025 г. за ядрената централа „Бохунице V1“.
- (7) Съвместният изследователски център (JRC) на Европейската комисия е създаден по силата на член 8 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия. При прилагането на посочения член в периода 1960—1962 г. между Европейската общност за атомна енергия и съответно Германия, Белгия, Италия и Нидерландия през периода 1960—1962 г. бяха сключени договорености за обекти. В последните два случая националните ядрени инсталации бяха прехвърлени на Общността. И в четирите обекта беше създадена инфраструктура, предназначена за научноизследователска дейност в ядрената област, включваща нови инсталации. Някои от тези инсталации се използват и днес, докато други бяха спрени, в някои случаи преди повече от 20 години, и са до голяма степен остарели.
- (8) Въз основа на член 8 от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, и в съответствие с член 7 от Директива 2011/70/Евратом на Съвета²⁴, JRC трябва да управлява своите натрупани пасиви в ядрената област и да изведе от експлоатация своите спрени ядрени инсталации. В съответствие с това, през 1999 г. със съобщение до Европейския парламент и Съвета²⁸ беше сложено началото на програмата на JRC за извеждане от експлоатация и

²⁵ Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци (ОВ L 199, 2.8.2011 г., стр. 48).

²⁶ ОВ L 157, 21.6.2005 г., стр. 29.

²⁷ ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 954.

²⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета от 17 март 1999 г. относно натрупаните пасиви в резултат от ядрени дейности, проведени от Съвместния изследователски център съгласно Договора за Евратом — извеждане от експлоатация на остарели ядрени съоръжения и управление на отпадъци (COM(1999) 114 final).

управление на отпадъците, и оттогава Комисията осигурява редовна актуализация на напредъка при изпълнението на програмата²⁹

- (9) Европейската комисия прецени, че най-добрата възможност да се изпълнят изискванията съгласно член 5, параграф 1, буква е) и член 7 от Директива 2011/70/Евратом на Съвета, според които JRC следва да осигурява и поддържа адекватни ресурси за изпълнение на своите задължения във връзка с безопасността при управлението на отработено гориво и радиоактивни отпадъци, е да се следва двустранна стратегия, при която дейностите по извеждане от експлоатация и управление на отпадъците се съчетават с преговори с държавата членка домакин на JRC за ускоряване на прехвърлянето на пасивите във връзка с извеждането от експлоатация и управлението на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци.
- (10) Настоящия регламент е в отговор на определените нужди за многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. и с него се определя финансов пакет за програмите за подпомагане на извеждането от експлоатация на блокове 1—4 на ядрената централа „Козлодуй“ в България („програма Козлодуй“) и на ядрената централа „Бохунице V1“ в Словакия („програма Бохунице V1“), както и за извеждане от експлоатация и управление на радиоактивни отпадъци от собствените ядрени съоръжения на Комисията, който представлява основната референтна сума по смисъла на точка 17 от Междуинституционалното споразумение от 2 декември 2013 г. между Европейския парламент, Съвета и Комисията относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление³⁰ за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура.
- (11) Към настоящата програма се прилага Регламент (ЕС, Евратом) № [новият ФР]³¹ („Финансовият регламент“). В него са определени правилата относно изпълнението на бюджета на Съюза, включително правилата относно безвъзмездните средства, наградите, обществените поръчки, непрякото изпълнение, финансовата помощ, финансовите инструменти и бюджетните гаранции.

²⁹ Съобщение на Комисията до Съвета и до Европейския парламент — Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на отпадъци — ядрени пасиви, произтичащи от дейностите на Съвместния изследователски център (JRC), проведени съгласно Договора за Евратом (SEC(2004)621 final).

Проект на Съобщение от Комисията до Съвета и до Европейския Парламент - Извеждане от експлоатация на ядрени инсталации и управление на радиоактивни отпадъци: Управление на отговорностите по ядрени въпроси, които произтичат от дейностите на Съвместния изследователски център (СИЦ), провеждани съгласно Договора за Евратом, COM(2008)903 окончателен.

Проект на Съобщение от Комисията до Съвета и до Европейския Парламент - Извеждане от експлоатация на ядрени инсталации и управление на радиоактивни отпадъци: Управление на отговорностите по ядрени въпроси, които произтичат от дейностите на Съвместния изследователски център (СИЦ), провеждани съгласно Договора за Евратом, COM(2013)734 окончателен.

³⁰ Междуинституционално споразумение от 2 декември 2013 г. между Европейския парламент, Съвета и Комисията относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление (ОВ С 373, 20.12.2013 г., стр. 1).

³¹ [пълно заглавие; препратка към ОВ].

- (12) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽³²⁾, Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета⁽³³⁾, Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета⁽³⁴⁾ и Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета⁽³⁵⁾ финансовите интереси на Съюза се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности и измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. По-специално, в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 и Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96, Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да разследва и да преследва по наказателен ред измами и други незаконни дейности, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁶⁾. В съответствие с Финансовия регламент всички лица или субекти, получаващи средства на Съюза, оказват пълно сътрудничество за защита на финансовите интереси на Съюза, предоставят необходимите права и достъп на Комисията, на OLAF, на Европейската прокуратура и на Европейската сметна палата (ЕСП) и гарантират, че всички трети страни, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.
- (13) Настоящият регламент не засяга резултатите от каквито е да било бъдещи процедури, свързани с държавни помощи, които може да бъдат предприети в съответствие с членове 107 и 108 на Договора за функционирането на Европейския съюз.
- (14) Размерът на бюджетните задължения, определени за програмата, както и програмният период и разпределението на финансовите средства между действията могат да бъдат преразгледани въз основа на резултатите от междинния и окончателния доклад за оценка. Може да се постигне допълнителна бюджетна гъвкавост чрез преразпределяне на финансови средства между действията където и когато е необходимо в съответствие с напредъка на действията.
- (15) Програмата следва също така да осигури разпространяването на знания за процеса по извеждане от експлоатация в Съюза, тъй като такива мерки носят

³² Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

³³ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр.1).

³⁴ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

³⁵ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

³⁶ Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателнонаправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

най-голямата добавена стойност на Съюза и допринася за безопасността на работниците и населението.

- (16) За да се осигури възможно най-голяма ефикасност, извеждането от експлоатация на ядрените съоръжения, обхванати от настоящия регламент, следва да бъде извършено, като се ангажират най-добрите технически експерти и като се вземат надлежно предвид естеството и технологическите спецификации на инсталациите, които предстои да бъдат изведени от експлоатация, както по този начин се отчитат най-добрите международни практики.
- (17) България, Словакия и Комисията следва да гарантират ефективно наблюдение и контрол върху развитието на процеса на извеждане от експлоатация с цел гарантиране на най-високата добавена стойност на Съюза за финансовите средства, разпределени съгласно настоящия регламент, въпреки че крайната отговорност по извеждането от експлоатация остава за съответните държави членки. Това включва ефективното измерване на изпълнението, както и прилагането на коригиращи мерки, ако е необходимо.
- (18) Съгласно точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г. тази програма трябва да бъде оценена въз основа на информацията, събрана чрез специфични изисквания за мониторинг, като се избягват свръхрегулирането и административната тежест, по-специално по отношение на държавите членки. Когато е целесъобразно, тези изисквания могат да включват измерими показатели като основа за оценяване на последиците от програмата по места.
- (19) Действията по програмите „Козлодуй „и „Бохунице“ следва да бъдат определени в рамките на плановете за извеждане от експлоатация, представени от България и Словакия съгласно Регламент 2013/1368/Евратом на Съвета. С тези плановете вече са определени обхватът на програмите, зададеното окончателно състояние на извеждане от експлоатация и крайните срокове за извеждане от експлоатация; те обхващат дейностите по извеждане от експлоатация, свързаните с тях график, разходи и необходими човешки ресурси.
- (20) Действията по програмите „Козлодуй „и „Бохунице“ следва да се проведат със съвместните финансови усилия на Съюза и съответно България и Словакия. Максималният праг на съфинансиране от Съюза следва да бъде установен съгласно практиката на съфинансиране, въведена по предходните програми.
- (21) Регламент (ЕО, Евратом) № 1368/2013 на Съвета³⁷ следва да бъде отменен.
- (22) Надлежно бе отчетен Специален доклад № 22/2016 на Сметната палата относно финансовата помощ от Съюза за извеждане от експлоатация на ядрени реактори в България, Литва и Словакия, съдържащите се в него препоръки и отговора на Комисията,
- (23) За да се осигурят еднакви условия за прилагане на член 3 от настоящия регламент, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия.

³⁷

Регламент (Евратом) № 1368/2013 на Съвета от 13 декември 2013 г. за подкрепата на Съюза за програмите за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения в България и Словакия и за отмяна на регламенти (Евратом) № 549/2007 и (Евратом) № 647/2010 (ОВ L 346, 20.12.2013 г., стр. 1).

Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета³⁸.

- (24) Към настоящия регламент се прилагат хоризонталните финансови правила, приети от Европейския парламент и Съвета съгласно член 322 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Тези правила са установени във Финансовия регламент и определят по-конкретно реда и условията за установяване и изпълнение на бюджета чрез безвъзмездни средства, обществени поръчки, награди и непряко изпълнение, като предвиждат проверки на отговорността на финансовите участници. Правилата, приети на основание член 322 от Договора за функционирането на Европейския съюз, засягат също защитата на бюджета на Съюза в случай на всеобща слабост в прилагането на принципите на правовата държава в държавите членки, тъй като зачитането на тези принципи е съществена предпоставка за добро финансово управление и ефективно финансиране от Съюза.
- (25) Отчитайки значението на борбата с изменението на климата в съответствие с ангажиментите на Съюза за прилагане на Парижкото споразумение и целите на ООН за устойчиво развитие, настоящата програма ще спомогне за включване в политиките на Съюза на действието в областта на изменението на климата и за постигането на общата цел, която е 25 % от разходите за бюджета на Съюза да бъдат в подкрепа за постигане на целите в областта на климата. Съответните действия ще бъдат определени по време на подготовката и изпълнението на програмата, като бъдат преразгледани в контекста на междинната им оценка.
- (26) Видовете финансиране и методите за изпълнение съгласно настоящия регламент следва да се избират в зависимост от възможностите им за осъществяване на конкретните цели на действията и за постигане на резултати, като се вземат предвид по-специално разходите за проверките, административната тежест и очакваният риск от неспазване. Това следва да включва разглеждане на възможността за използване на еднократни общи суми, фиксирани ставки и разходи за единица продукт, както и финансиране, което не е свързано с разходи, както е посочено в член 125, параграф 1 от Финансовия регламент.

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1
Предмет

С настоящия регламент се създава специална финансова програма за „Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци (наричана по-долу „програмата“), с акцент върху установените нужди на текуща основа. За периода на многогодишната финансова рамка 2021—2027 г., тя ще подпомага безопасното извеждане от експлоатация на ядрените реактори от първо поколение в България и Словакия и изпълнението на процеса на извеждане от експлоатация и управлението на радиоактивни отпадъци на самата Комисия в ядрените инсталации в обектите на Съвместния изследователски център (JRC)

³⁸ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

С него се определят целите на програмата, бюджетът за периода 2021—2027 г., формите на финансиране от Европейска общност за атомна енергия („Общността“) и правилата за предоставяне на такова финансиране.

Член 2 *Определения*

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- (1) „извеждане от експлоатация“ означава административните и технически мерки, които позволяват частичното или пълно премахване на регулиращия контрол от ядрено съоръжение, и които са насочени към осигуряване на дългосрочна защита на обществеността и на околната среда, включително намаляване на нивата на остатъчни радионуклиди в материалите и на площадката на съоръжението;
- (2) „план за извеждане от експлоатация“ означава документ, съдържащ подробна информация относно предложеното извеждане от експлоатация, който обхваща следното: избраната стратегия за извеждане от експлоатация; графика, вида и последователността на дейностите по извеждане от експлоатация; прилаганата стратегия за управление на отпадъците, включително освобождаване от регулиращ контрол, предлаганото окончателно състояние на извеждане от експлоатация, съхранението и погребването на отпадъците от извеждането от експлоатация, графика за извеждане от експлоатация, оценките за разходите за завършване на извеждането от експлоатация; както и съответните цели, очаквани резултати, междинни цели, целеви дати и съответните ключови показатели за качеството на изпълнение, включително показатели, основани на придобитата стойност. Планът се изготвя от притежателя на лицензията за ядреното съоръжение и се отразява в многогодишните работни програми на програмата;
- (3) „програма Бохунице“ означава частта на програмата, която се отнася до извеждането от експлоатация на реактори 1 и 2 на ядрената централа „Бохунице V1“, разположена в Jaslovské Bohunice, Словакия.
- (4) „програма Козлодуй“ означава частта на програмата, която се отнася до извеждането от експлоатация на реактори 1, 2, 3 и 4 на ядрената централа „Козлодуй“, разположена в Козлодуй, България.
- (5) „програма за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците на JRC“ означава частта на програмата, която се отнася до извеждането от експлоатация на ядрените съоръжения и управлението на радиоактивните отпадъци от обектите на Комисията, експлоатирани от Генерална дирекция Съвместен изследователски център (JRC).

Член 3 *Цели на програмата*

1. Общата цел на програмата е да се осигури финансиране за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци, в съответствие с належащите нужди.
2. Въз основа на текущите нужди за периода 2021—2027 г. програмата има за цел по-специално да помага на България и Словакия в изпълнението съответно на

програмата „Козлодуй“ и програмата „Бохунице“ за извеждане от експлоатация съответно, със специален акцент върху управлението на предизвикателствата във връзка с радиационната безопасност, произтичащи от тях, и да подкрепя програмата на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, като същевременно се гарантира широко разпространение на знанията, получени в процеса на извеждане от експлоатация на ядрените съоръжения.

Конкретните цели са, както следва:

- а) да се извърши демонтиране и деконтаминиране на реакторите на „Козлодуй“ и „Бохунице“ и да се пристъпи към тяхното освобождаване от регулаторен контрол съгласно съответните им планове за извеждане от експлоатация;
 - б) да се подпомага изпълнението на плана за демонтиране и деконтаминиране на ядрените инсталации, разположени в ядрени обекти на Комисията, и прехвърлянето на свързаните с тях ядрени пасиви на държавите членки домакини;
 - в) развиване на връзки и обмен между заинтересованите страни от Съюза, които се интересуват от извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения, с оглед на развиване на потенциални полезни взаимодействия на равнището на Съюза.
3. Подробното описание на конкретните цели е изложено в приложения I, II и III. Въз основа на оценката, посочена в член 10, Комисията може да изменя чрез актове за изпълнение приложения I или II в съответствие с процедура по разглеждане, посочена в член 12, параграф 2.

Член 4 *Бюджет*

1. Финансовият пакет за изпълнение на програмата за периода 2021—2027 г. е 466 000 000 EUR на база сегашни цени.
2. Индикативното разпределение на сумата, посочена в параграф 1, е:
 - а) 63 000 000 EUR за дейности по програма „Козлодуй“;
 - б) 55 000 000 EUR за дейности по програма „Бохунице“;
 - в) 348 000 000 EUR за дейности по програмата на JRC за извеждане от експлоатация и за управление на отпадъците.
3. Сумата, посочена в параграф 1, може да обхваща разходи, свързани с техническата и административната помощ за изпълнението на програмата, например подготвителни, мониторингови, контролни и одитни дейности и дейности за оценка, включително корпоративни информационни системи.
4. Бюджетните задължения за действия, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове.

Член 5

Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Програмата се изпълнява при пряко управление в съответствие с Финансовия регламент или при непряко управление от органите, определени в член 62, параграф 1, буква в) от Финансовия регламент.
2. Програмата може да предоставя финансиране чрез всяка една от формите, предвидени във Финансовия регламент.

Член 6

Допустими действия

Допустими за финансиране са само действия в изпълнение на целите, посочени в член 3 и описани в приложение I, II и III.

Член 7

Проценти на съфинансиране

По програмата могат да се финансират допустими разходи по дадено действие до максималната ставка, посочена в приложение I и II. Максималната ставка на съфинансиране от Съюза, приложима съгласно програмата „Козлодуй“ или програмата „Бохунице“ не следва да надвишава 50 %. Оставашото съфинансиране следва да се осигури съответно от България и Словакия.

Член 8

Работни програми

1. Програмата „Козлодуй“ и програмата „Бохунице“ се изпълняват чрез многогодишни работни програми, както е посочено в член 110 от Финансовия регламент. Многогодишните работни програми отразяват планове за извеждане от експлоатация и служат като базов сценарий за наблюдението и оценката на програмата.
2. Програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците на JRC се изпълнява чрез многогодишни работни програми в съответствие с процедурата, посочена в член 4 от Решение 96/282/Евратом на Комисията относно реорганизацията на Съвместния изследователски център.

Член 9

Наблюдение и докладване

1. Показателите за докладване относно напредъка на програмата по отношение изпълнението на целите, определени в член 3, се съдържат в приложение IV.
2. Системата за отчитане на изпълнението трябва да гарантира ефикасното, ефективно и навременно събиране на данните за наблюдението на изпълнението на програмата и на нейните резултати. За тази цел на получателите на средства от Съюза и, където е приложимо, на държавите членки, се налагат пропорционални изисквания за докладване.
3. В края на всяка година Комисията изготвя доклад за напредъка по изпълнението на извършената през предходните години работа и го представя на Европейския парламент и на Съвета.

Член 10

Оценка

1. Провеждат се навременни оценки, които да послужат в процеса на вземане на решения.
2. Междинната оценка на програмата се извършва, след като за изпълнението на програмата се натрупа достатъчно информация, но не по-късно от четири години след началото на периода, посочен в член 1. При междинната оценка се разглежда също и евентуалната нужда от изменение на многогодишната работна програма, посочена в член 8.
3. В края на изпълнението на програмата, но не по-късно от пет години след края на периода, посочен в член 1 от настоящия регламент, Комисията извършва окончателна оценка на програмата.
4. Комисията съобщава на Европейския парламент и на Съвета заключенията от своите оценки, заедно със забележките си по тях.

Член 11

Одити

Одитите на използването на приноса от Съюза и националния принос, проведени от лица или субекти, включително различни от онези, на които институции или органи на Съюза са възложили извършването на одити, съставляват основата на общата увереност по член 127 от Финансовия регламент.

Член 12

Комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Когато становището на комитета трябва да бъде получено по писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако в рамките на срока за даване на становище, председателят на комитета вземе такова решение или обикновено мнозинство от членовете на комитета отправят такова искане.

Член 13

Информация, комуникация и публичност

1. Получателите на финансиране от Съюза посочват неговия произход и гарантират видимостта на финансирането от Съюза (по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях), като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително медиите и обществеността.
2. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности по отношение на програмата и нейните действия и резултати. Финансовите ресурси, отпуснати на програмата, допринасят също така за институционалната комуникация на политическите приоритети на Съюза, доколкото те са свързани с целите, посочени в член 3.

Член 14

Отмяна

Регламент (Евратом) № 1368/2013 се отменя.

Член 15

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на съответните дейности, започнати съгласно Регламент (Евратом) № 1368/2013, който продължава да се прилага за съответните дейности до тяхното приключване.
2. Финансовият пакет за програмата може да обхваща и разходи за техническа и административна помощ, необходими, за да се гарантира преходът между програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“ и мерките, приети по техния предшественик Регламент (ЕС) № 1368/2013.
3. Ако е необходимо, в бюджета могат да се записват бюджетни кредити за поети задължения след 2027 г. за покриване на разходите, предвидени в член 4, параграф 3 от настоящия регламент, с цел да се гарантира управлението на действията, които не са приключили до 31 декември 2027 г.

Член 16

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2021 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета

Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 1.1. Наименование на предложението/инициативата
- 1.2. Съответни области на политиката (програмен клъстер)
- 1.3. Естество на предложението/инициативата
- 1.4. Мотиви за предложението/инициативата
- 1.5. Срок на действие и финансово отражение
- 1.6. Планирани методи на управление

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

- 2.1. Правила за наблюдение и докладване
- 2.2. Система за управление и контрол
- 2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове
- 3.2. Очаквано отражение върху разходите
 - 3.2.1. *Обобщение на очакваното отражение върху разходите*
 - 3.2.2. *Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи*
 - 3.2.3. *Финансов принос от трети страни*
- 3.3. Очаквано отражение върху приходите

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Регламент на Съвета за създаване на специална финансова програма за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци и за отмяна на Регламент (Евратом) № 1368/2013 на Съвета

1.2. Съответни области на политиката (*програмен клъстер*)

Ядрена безопасност

1.3. Естество на предложението/инициативата

☒ **ново действие**

☐ **ново действие след пилотен проект/подготвително действие**³⁹

☐ **продължаване на съществуващо действие**

☐ **сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие**

1.4. Мотиви за предложението/инициативата

1.4.1. *Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата*

С настоящата програма се предлагат мерки относно изискванията за безопасност от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия.

1.4.2. *Добавена стойност от участието на Съюза (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на тази точка „добавена стойност от участието на Съюза“ е стойността, която е резултат от намесата на ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.*

Като условие за присъединяването си към ЕС България и Словакия поеха ангажимента за затворят и впоследствие да изведат от експлоатация шест ядрени реактора съветски образец от първо поколение. Съответно ЕС се ангажира в рамките на член 203 от Договора за Евратом да окаже финансова подкрепа за извеждането им от експлоатация. Дейността по извеждането от експлоатация напредва, въпреки че не е завършила, като се предвижда тя да приключи през 2025 г. за ядрената централа „Бохунице“, Словакия и през 2030 г. за ядрената централа „Козлодуй“, България. В интерес на Съюза е той да продължи да предоставя финансова подкрепа за извеждането от експлоатация, с което се допринася за осигуряването на най-висока степен на безопасност на дейността. В програмата се предвижда значителна и дълготрайна подкрепа за здравето на работниците и населението, като се

³⁹

Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

предотвратява влошаването на околната среда и се осигурява действителен напредък в ядрената безопасност и сигурност.

Отделно, Комисията като собственик на ядрени съоръжения е задължена чрез JRC да изведе от експлоатация своите остарели ядрени съоръжения, както и онези, които понастоящем са в експлоатация в четирите обекта на JRC, и които в бъдеще ще се окажат остарели. Това включва управление на ядрени материали.

Процесът на извеждане от експлоатация в JRC започна с „Програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъци“ от 1999 г. В допълнение към изпълнение на задълженията си като собственик на ядрени съоръжения и спазването на относимата национална и европейска законодателна рамка, продължаването на програмата е от значение от гледна точка на натрупването на знания на равнището на ЕС. JRC ще споделя с държавите членки знанията, получени при извеждането от експлоатация на широк набор от експериментални ядрени съоръжения (например изследователски реактори, горещи камери, радиохимични лаборатории). Този опит ще включва прилагането на иновативни технологии за безопасно управление на „екзотичен“ ядрен материал и извличането и обработката на стари отпадъци, с което ще се насърчават стандартизацията и най-добрите практики. JRC ще продължи своята програма за обучение и образование, която включва посещения на място на ядрените инсталации в процес на извеждане от експлоатация.

Програмата има голям потенциал да стане референтен показател в рамките на ЕС що се отнася до управление и управленски предизвикателства, както и до технологични въпроси, свързани с извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения.

1.4.3. Изводи от подобен опит в миналото

Програма „Козлодуй“ и програма „Бохунице“

Беше извършена междинна оценка на изпълнението на програмите за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения. В нея бяха разгледани и оценени резултатите и въздействието, ефективността на използването на средствата и тяхната добавена стойност за Съюза. За извършването на междинната оценка Комисията събра съответната информация и данни, като ангажира активно основни заинтересовани страни (т.е. министерства, изпълнителни органи, оператори по извеждане от експлоатация, членове на комитета на програмите за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения).

Заклученията от междинната оценка могат да бъдат обобщени както следва:

Съгласуваност с политиките на ЕС. Подкрепата на ЕС гарантира, че стратегията на България и Словакия за незабавно демонтиране е следвана неотклонно и не допуска прехвърлянето на неоправдана тежест за бъдещите поколения, като същевременно частично допуска дерогация по исторически причини по отношение на крайната отговорност на държавата членка да осигури адекватни финансови ресурси за извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения и за управлението на радиоактивни отпадъци. Стратегията за извеждане от експлоатация в България беше изменена през 2013 г. при подготовката на настоящата МФР: с новия план крайният срок за завършване

на програмата беше преместен със седем години по-рано — от 2037 г. през 2030 г.

Напредък. България и Словакия отбелязаха напредък по ефективен и ефикасен начин в извеждането от експлоатация на реакторите си в съответствие с основния сценарий, договорен през 2014 г. (плановите за извеждане от експлоатация).

Безопасност. В резултат на финансирането от ЕС по текущата МФР ще бъде постигнато значително подобряване на равнищата на безопасност на площадките.

Финансов обхват. Както в България, така и в Словакия остатъчният недостиг на финансиране след 2020 г. е в обхвата на 80—90 милиона евро на държава членка.

Национален принос. Постигнатите равнища на национален принос изглеждат достатъчни да поддържат подходящата ефективност. Все пак, в правното основание не е залегнало съфинансиране и това поражда несигурност, която следва да бъде отстранена. Освен това анализът показва, че повишаването на равнището на националния принос е необходимо, но не достатъчно условие за създаване на правилните стимули за навременно и ефективно извеждане от експлоатация. За тази цел изричното прехвърляне на рисковете (от преразходи, закъснения) на държавите членки ще има по-голям ефект. Тази практика е вече въведена до известна степен в настоящата МФР, където е възможно.

Управление. Управленската структура е гарантирала ефективното и ефикасно осъществяване на програмите и е компенсирала гореспоменатата несигурност по отношение на аспектите на националния принос.

Цели. Всяко финансиране след 2020 г. следва да бъде насочено към ясни цели за безопасност, чието изпълнение да се наблюдава чрез специални показатели за качество на изпълнението.

Придобиване на знания. В крайна сметка придобитият до момента опит от проектите, изпълнявани по програма „Козлодуй“ и „Бохунице“, осигурява солидна база от знания в ЕС за изпълняването на бъдещите програми по извеждане от експлоатация на реактори от тип ВВЕР (например в Чешката република, Унгария, Германия, Финландия). Тези съфинансирани от ЕС програми (включително програмата „Игналина“ в Литва) могат да имат за цел да се превърнат в солидна база за сравнение за свързаните с управлението въпроси и управленски практики, например методиките за прогнозиране на разходите или планирането.

Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците

JRC редовно прави преглед на напредъка и постиженията на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, като използва консултации с независими външни експерти (Експертна група за програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, външни консултанти). Поради високия присъщ риск на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, например риска от забавяне и рисковете във връзка с набавянето на ресурси, програмата беше избрана за два одита от страна на Службата за вътрешен одит (СВО) по време на текущата многогодишна финансова рамка, един които беше стартиран наскоро.

Основните резултати и препоръки, както и последващите действия, предприети във връзка с тях от JRC, са обобщени по-долу.

Консултиране от Европейската група от независими експерти в областта на извеждането от експлоатация и управлението на отпадъците

При управлението на програмата за извеждане от експлоатация и управлението на отпадъците JRC редовно се консултира от група европейски независими експерти в областта на извеждането от експлоатация (на провеждани на два пъти годишно срещи и на допълнителни специални заседания). Техните съвети се отнасят за извеждането от експлоатация и преработката на радиоактивните отпадъци, наличните технологии, техническите аспекти на организацията и други аспекти, свързани с програмата.

Констатации от външни оценки и предишни одити

Напредъкът на програмата и нейният бюджет периодично се подлагат на оценка от външни експерти. Експертите подчертават колко е важно внимателно да се оцени очакваното количество отпадъци и насърчават JRC да проучи управленските и техническите мерки, които следва да се вземат с цел ограничаване на количествата отпадъци, както и намаляване до възможния минимум на несигурността по отношение на разходите за бъдещото им погребване.

През 2014/2015 г. СВО проведе одит на финансовите аспекти на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците. СВО стигна до извода, че действащата оперативна структура осигурява достатъчна краткосрочна увереност в постигането на целите на JRC; Въпреки това, такава краткосрочна увереност не е достатъчна за покриване на нуждите на дългосрочна комплексна програма като тази на JRC. Наред с другите препоръки, СВО потвърди необходимостта от редовни задълбочени оценки с целенасочен преглед на бюджета за извеждане от експлоатация и отделяне на специално внимание на оценката на фиксираните разходи и на подобряването на текущите прогнози. СВО разгледа и средносрочните нужди от планиране в областта на човешките ресурси.

През 2018 г. беше стартиран нов одит. Според предварителните резултати, един от основните установени рискове е свързан с развитието на планираните дейности през периода 2021—2060 г., което изглежда несъвместимо с фиксираните бюджетни средства. Засилването на дейността по оперативната програма за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, обхващаща множество обекти на JRC, ще окаже въздействие върху цялостната стратегия на управление и върху нуждата от вътрешни ресурси на JRC. Променливото и непредсказуемо ниво на разходи затруднява управлението на бюджета.

Неотдавнашни подобрения

След препоръките относно оценките за разходите и в светлината на очакваното засилване на дейностите по извеждане от експлоатация на JRC-Карлсруе и JRC-Петен, в различните обекти на JRC с помощта на външни консултанти бяха подложени на повторна оценка голям брой позиции и бе преразгледан графикът за извеждане от експлоатация. За определяне на очакваните разходи във всеки от обект бе приложен хармонизиран подход, основан на последните международни препоръки за оценка на разходите за извеждане от

експлоатация. Новата бюджетна прогноза (от декември 2017 г.) включва непредвидени ситуации в зависимост от нивото на несигурност, свързано със съответните дейности и външните условия в различните обекти. Новите предвиждания за стратегията и бюджета бяха подложени на оценка от Експертна група за програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците и в края на процеса през 2017 г. получи положително становище.

Въпреки това е налице значителна несигурност, по отношение на сроковете и оценката за разходите за различните обекти. Навременното приключване на този процес обаче зависи в много голяма степен от държавата членка домакин; поради това службите на Комисията работиха усилено с JRC, за да набележат възможности да подобрят управлението при изпълнението на програмата.

1.4.4. Съгласуваност и евентуално полезно взаимодействие с други подходящи инструменти

Други налични инструменти на ЕС като Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+) и Кохезионния фонд могат да бъдат ангажирани в районите на Козлодуй и Бохунице, което ще осигури взаимно допълване с двете други програми за извеждане от експлоатация. Например, тези фондове могат да подпомагат мерки, които съпътстват свързания с извеждането от експлоатация социален и икономически преход, включително мерки за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници, както и някои други дейности, несвързани с процедурите за радиационна безопасност. По този начин фондовете могат да създават допълнителни дейности в съответните райони и да използват наличния на място експертен опит като основен двигател за създаването на работни места, устойчив растеж и иновации. Също така следва да се проучат полезните взаимодействия с РП9 и/или програмата за научни изследвания и обучение на Евратом в области като разработването на технологии и изпитването, както и в обучението и образованието.

1.5. Срок на действие и финансово отражение

☒ **ограничен срок на действие**

- ☒ в сила от 2021 до 2027 г.
- ☒ Финансово отражение от 2021 до 2027 г. за бюджетни кредити за поети задължения и от 2021 до 2033 г. за бюджетни кредити за плащания.

☐ **неограничен срок на действие**

- Изпълнение с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,
- последван от функциониране с пълен капацитет.

1.6. Планирани методи на управление⁴⁰

☒ **Пряко управление** от Комисията

- ☒ от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;

- ☐ от изпълнителните агенции

☐ **Споделено управление** с държавите членки

☒ **Непряко управление** на програма „Козлодуй“ и програма „Бохунице“ чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

- ☐ трети държави или на органите, определени от тях;
- ☒ международни организации и техните агенции (да се уточни);
- ☐ ЕИБ и Европейския инвестиционен фонд;
- ☐ органите, посочени в членове 208 и 209 от Финансовия регламент;
- ☒ публичноправни органи;
- ☐ частноправни органи със задължение за обществена услуга, доколкото предоставят подходящи финансови гаранции;
- ☐ органи, уредени в частното право на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които предоставят подходящи финансови гаранции;
- ☐ лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на ОВППС съгласно дял V от ДЕС и които са посочени в съответния основен акт.
- *Ако е посочен повече от един метод на управление, пояснете в частта „Забележки“.*

Забележки

Програмата на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците ще бъде изпълнена чрез пряко управление.

Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) е досегашният изпълнителен орган както на програма „Козлодуй“, така и на програма „Бохунице“. ЕБВР ще бъде изпълнителен орган на програма „Козлодуй“.

⁴⁰

Информация за методите на управление и позоваванията на Финансовия регламент може да бъде намерена на уебсайта BudgWeb:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

Словашката агенция за иновации и енергетика (САИЕ) е определена в МФР за периода 2014—2020 г. като нов преминал през оценка по стълбове изпълнителен орган на програма „Бохунице“ и ще бъде изпълнителен орган на програмата „Бохунице“ по МФР за 2021—2027 г.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за наблюдение и докладване

Да се посочат честотата и условията.

Програма „Козлодуй“ и програма „Бохунице“

Изпълнението на програмите се наблюдава от Комисията чрез споразуменията за делегиране, сключени с преминалите през оценка по стълбове изпълнителни органи и чрез документни проверки. Комисията периодично извършва независими тематични проверки на основата на преглед на риска.

Инструментът за управление на придобитата стойност служи също така за проследяването на действителния напредък и качеството на изпълнението.

Държавата членка участва в дейностите по мониторинг чрез мониторинговия комитет, който се председателства съвместно от представител на Комисията и от програмния координатор (заместник-министър на или държавен секретар). Една от основните задачи на посочените комитети е прегледът и одобряването на двугодишните мониторингови доклади.

Два пъти годишно длъжностни лица от Комисията извършват посещения на място с цел проверка на физическия напредък.

Не по-късно от 2024 г. се извършва междинна оценка.

Не по-късно от 2032 г. се извършва окончателна оценка.

Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците

Програмата на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците се изпълнява от Комисията. JRC управлява програмата с помощта на Управителен комитет на високо равнище, съставен от висшето ръководство, който заседава три пъти годишно за вземане на стратегически решения, преглед на целите и проследяване на напредъка на програмата.

Управителният комитет на високо равнище се подпомага от оперативен управителен комитет, съставен от представители на техническите обекти, в които се изпълнява програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, както и от представители на правните и финансовите дирекции. Комитетът заседава три пъти годишно, за да се гарантира, че техническите, правните, финансови и свързаните с възлагането на поръчки задачи ще бъдат рационализирани. Той наблюдава техническия напредък, както и изпълнението на бюджета.

В съответствие с резолюцията на Европейския парламент от 1999 г. (COM(1999)–114–C5-0214/1999–1999/2169(COS)) от самото начало на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците JRC редовно се консултира от група независими експерти в областта на извеждането от експлоатация — Експертната група за програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците. Техните съвети се отнасят за извеждането от експлоатация и преработката на отпадъците, наличните технологии, техническите аспекти на организацията и други аспекти, свързани с програмата.

От началото на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците Комисията редовно докладва на Съвета и на Европейския

парламент за напредъка и състоянието на програмата за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците, като по този начин предоставя актуална бюджетна прогноза (2004, 2008 и 2013 г.).

Освен това JRC ежегодно изпраща доклади за постигнатите средносрочни цели и за напредъка (План за управление на JRC, Доклад за дейността на JRC).

2.2. Система за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените методи на управление, механизми за финансиране на изпълнението, начини за плащане и стратегия за контрол

Програма „Козлодуй“ и програма „Бохунице“

В резултат на междинната оценка на програмата за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения настоящата управленска структура доказва, че осигурява ефективно и ефикасно изпълнение на програмите. Основни фактори за успех са ясно определените функции и отговорности, както и усъвършенстваната рамка за наблюдение.

Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците

Външните проверки и одити са показали, че след стартирането на програмата в нея са постигнати значителен напредък и постижения предвид на външните и вътрешните ограничения. Вътрешните обсъждания, проведени от службите на Комисията, са позволили да се стигне до заключението за необходимостта програмата за извеждане от експлоатация да бъде включена във финансовата програма за извеждане от експлоатация, която обхваща и програмите „Козлодуй“ и „Бохунице“, като по този начин тя извлича полза от полезни взаимодействия и обмен на знания с други, по-напреднали програми за извеждане от експлоатация.

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им

Програма „Козлодуй“ и програма „Бохунице“

Рисковете, свързани с изпълнението на програмите, се инвентаризират въз основа на документни проверки, две мисии за мониторинг на място годишно, външни одити и използването на система за управление на придобитата стойност, която позволява ранното откриване на забавяния и преразходи. След това рисковете се оценяват по процедура с акцент върху количествения подход. Регистърът на рисковете и свързаните с тях дейности се преглежда и вписва поне два пъти годишно. Най-важните рискове при изпълнението на проектите се проследяват паралелно със съществуващите системи за управление на риска на изпълнителните органи и на бенефициерите.

Прегледът на риска предоставя информация за разработването на подход за мониторинг и контрол на основата на риска, включително актуализиране на изискването за докладване, за да се съсредоточи върху рисковите зони, определяне на приоритетите за мисиите за мониторинг и стартиране на допълнителни тематични проверки.

Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците

Основният риск, идентифициран и документиран в регистъра на рисковете на JRC, е свързани със закъснения в изпълнението на проектите.

Рискът може да бъде намален или смекчен с помощта на следните мерки:

— използване на система за управление на придобитата стойност (EVM), която дава възможност за ранно откриване на забавяне и по този начин позволява по-навременни действия;

— продължаване на наблюдението, изпълнявано три пъти годишно на заседания на управителния комитет на високо равнище и на оперативния управителен комитет, съчетано с проверки на място и стриктно проследяване на изпълнението на програмата;

— продължаване на използването на регистъра на рисковете на JRC с преглед на рисковете на всеки три месеца и стриктно проследяване на най-големите рискове с възможността да се извършват тематични проверки, ако е необходимо.

2.2.3. *Оценка и обосновка на разходната ефективност на проверките (съотношение „разходи за контрол ÷ стойност на съответните управлявани фондове“) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)*

Програма „Козлодуй“ и програма „Бохунице“

На основата на оценка на най-важните ключови показатели и резултати от контрола ГД „Енергетика“ оцени разходната ефективност и ефикасността на системата за контрол и достигна до положително заключение за 2017 г. В следващата МФР ще бъдат постигнати сходни условия.

Показателят за разходната ефективност взема предвид разходите за надзор на равнището на Комисията (работно време на служителите, отделено за тези задачи и конкретните договори, пряко свързани с надзорните задачи, където е уместно) на различните субекти.

През 2017 г. прогнозният консолидиран показател за разходната ефективност (т.е. за всички упълномощени субекти заедно) е останал стабилен като цяло.

Наблюдаваните вариации в разходите за контрол на органите за подпомагане извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения (ЕБВР, САИЕ) отразяват постепенното преминаване към национални канали за изпълнение в Словакия и увеличеното в резултат на това равнище на надзор и мониторинг на програмата.

Прогнозите за 2016 г. и предходните години включваха възнагражденията, изплатени на упълномощените субекти на програмата за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения. Сега тези възнаграждения са включват в разходите на равнище субект, докладвани по-долу, но също така са взети предвид при изчисляването на съотношението на разходите за контрол от съображения за последователност.

Субект	Разходи за контрол на равнището на Комисията	Контролирани суми
ЕБВР	0,32 милиона евро (+ изплатени възнаграждения 2,14 милиона евро)	239,8 милиона евро

САИЕ	0,13 милиона евро (+ изплатени възнаграждения 0,84 милиона евро)	26,72 милиона евро
------	--	--------------------

Очакваната степен на риска от грешки се оценява на 0,5 %. През 2017 г. ГД „Енергетика“ проведе тематична проверка на процедурите за възлагане на обществени поръчки, проведени от изпълнителните органи, и резултатите бяха положителни.

Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците

JRC изготви оценка на разходите за контрол на трите основни етапа, свързани с „поръчки в режим на пряко управление“. JRC определи мерки за ефикасност на контрола. При поръчките бяха инвестирани около 5,3 милиона евро за контрол по 338 процедурите за възлагане, свързани с договори на обща стойност 166,1 милиона евро. По този начин 3,21 % от общата стойност на договора беше определена за контрол. Това обхваща всички видове обществени поръчки — от договорите с ниска стойност до извънредно сложни и скъпи договори.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Да се посочат съществуващите или планираните мерки за превенция и защита, например от стратегията за борба с измамите.

Програма „Козлодуй“ и програма „Бохунице“

ГД „Енергетика“ е разработила и прилага своя собствена стратегия за борба с измамите от ноември 2013 г. съгласно насоките, определени в методологията на OLAF. Тя беше актуализирана през октомври 2015 г. (за периода 2016—2017 г.) и декември 2017 г. (за периода 2018—2019 г.). Стратегията е съгласувана с преразгледаната рамка за вътрешен контрол (C(2017) 2373). ГД „Енергетика“ се ангажира да актуализира своята стратегия за борба с измамите на всеки две години.

Настоящата стратегия е изградена на основата на анализ на риска и уязвимостта от измами, за да се установят рисковете от измами, специфични за ГД „Енергетика“ и да бъдат разбрани в по-широк контекст. Оценката стигна до заключението, че ГД „Енергетика“ е изложена на не повече от средно или ниско равнище на рискове, свързани с измами, т.е. не са установени значителни или критични рискове.

Проверките, предназначени да гарантират законността и редовността на трансакциите, се допълват от план за действие, който е приложен към стратегията.

Този план за действие гарантира по-специално:

че са въведени вътрешни правила за обработването и докладването на сигнали за измама;

че има ясно разпределение на отговорностите за действия срещу измамите между отделите и длъжностите;

че потенциалните рискове от измами се разглеждат в рамките на годишната оценка на риска за целите на плана за управление;

- редовно участие в мрежата за предотвратяване и разкриване на измами и в заседанията на комитета за измамите и нередностите, както и контакти с други генерални дирекции и служби;
- че длъжността на местния кореспондент за борба с измамите е активна съгласно общия план за действие в областта на научните изследвания;
- че е осигурено подходящо ниво на сътрудничество с OLAF.

Предходният план за борба с измамите за 2017 г. беше изпълнен успешно. Последователните стратегии на ГД „Енергетика“ за борба с измамите отчитаха значението на осведомеността на служителите и на връзките с изпълнителните органи, както и развитието на рамката за сътрудничество между OLAF и Комисията, а също и между ГД „Енергетика“ и другите генерални дирекции, свързани с научните изследвания. Изпълнението на стратегията се наблюдава и докладва най-малко два пъти годишно на ръководството на ГД „Енергетика“.

Показателите, свързани с поддръжката и актуализацията на стратегията, с редовността на докладването пред ръководството и подобряването на осведомеността на персонала показват, че стратегията е ефективен инструмент за предотвратяване и откриване на измами, но е необходимо трайно полагане усилия във връзка с осведомеността на персонала. През периода 2016—2017 г. беше разработена програма от действия за повишаване на осведомеността, която включваше индивидуализирани инициативи, свързани с основните дейности и политическите цели на ГД „Енергетика“. През 2017 г. инициативите бяха съсредоточени върху целеви срещи и семинари за оценка на уязвимостта. Превенцията на измамите беше редовно обсъждана в бюлетина за вътрешен контрол. На специална интранет страница беше предоставен на разположение информационен пакет.

Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците

В съответствие с Финансовия регламент и правилата за прилагане, за да изпълнява предварителни и последващи проверки JRC е създал Консултативната група по обществени поръчки, подчинена на заместник генералния директор. Тя извършва предварителен контрол върху правните и регулаторните аспекти на процедурите за възлагане на обществени поръчки и дава съвети на вторично оправомощения разпоредител с бюджетни кредити преди да се вземе решение за отпускане. Проверките, извършвани от групата, целят да се намали правният риск и рискът за репутацията на Комисията. Тези проверки са допълнителни по отношение на други предварителни проверки, извършени от отдела за финанси и обществени поръчки и отдела за управление на ресурсите.

Стратегията на JRC за последващи проверки се прилага, като се използва методология за представителна стратифицирана извадка на равнището на обект/сектор. През 2017 г. последващите проверки са проведени по 120 плащания от извадката и 59 свързани с тях досиета за поръчки във връзка с правните задължения, вписани в течение на годината. Препоръките от одитите се следват и изпълняват своевременно.

Стратегията за борба с измамите на JRC беше актуализирана през декември 2017 г. с цел да се допринесе за осъвременяване на стратегията на Комисията за борба с измамите с оглед на отчитането на последната методология на OLAF.

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Функции от многогодишната финансова рамка и предложени нови разходни бюджетни редове

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер 1 „Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци“	Многогод./ едногод. ⁴¹	от държави от ЕАСТ ⁴²	от държави кандидатки ⁴³	от трети държави	по смисъла на член 21, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент
5	Програма „Козлодуй“ [12.04.01]	Многог од.	Не	Не	Не	Не
5	Програма „Бохунице“ [12.04.02]	Многог од.	Не	Не	Не	Не
5	Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците [12.04.03]	Многог од.	Не	Не	Не	Не
5	Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците [12.04.02]	Едногод .	Не	Не	Не	Не

⁴¹ Многогод. = многогодишни бюджетни кредити / Едногод. = едногодишни бюджетни кредити.

⁴² ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.

⁴³ Държави кандидатки и, ако е приложимо, потенциални кандидатки от Западните Балкани.

3.2. Очаквано отражение върху разходите

3.2.1. Обобщение на очакваното отражение върху разходите⁴⁴

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	5	„Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци“
--	----------	--

			2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	След 2027 г.	ОБЩО
Бюджетни кредити за оперативни разходи 12.04.01 {програма „Козлодуй“}	Поети задължения	1)	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	-	63,000
	Плащания	2)	-	-	-	-	-	-	21,000	42,000	63,000
Бюджетни кредити за оперативни разходи 12.04.02 {Програма „Бохунице“}	Поети задължения	3)	27,500	27,500	-	-	-	-	-	-	55,000
	Плащания	4)	-	-	27,500	27,500	-	-	-	-	55,000
Бюджетни кредити за оперативни разходи 12.04.03 {Програма на JRC за извеждане от експлоатация и управление на отпадъците}	Поети задължения	5)	44,545	45,436	46,345	47,272	48,217	49,181	50,167	-	331,163
	Плащания	6)	8,909	23,342	34,054	40,526	44,900	47,580	48,532	83,321	331,163
Бюджетни кредити за оперативни разходи ОБЩО	Поети задължения	7) = 1+3+5	81,045	81,936	55,345	56,272	57,217	58,181	59,167	-	449,163
	Плащания	8) = 2+4+6	8,909	23,342	61,554	68,026	44,900	47,580	69,532	125,321	449,163
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за програмата ⁴⁵ 12.01.02	Поети задължения = Плащания	9)	2,265	2,310	2,356	2,404	2,451	2,500	2,551		16,837
ОБЩО бюджетни кредити за	Поети	=7+9	83,310	84,246	57,701	58,676	59,668	60,681	61,718		466,000

⁴⁴

Общата сума може да не съвпада напълно поради закръгляването

⁴⁵

Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или действия на ЕС (придирни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

финансовия пакет на програмата	задължения										
	Плащания	=8+9	11,174	25,652	63,910	70,430	47,351	50,080	72,083	125,321	466,000

Функция от многогодишната финансова рамка	7	„Административни разходи“
---	---	---------------------------

Тази част следва да бъде попълнена, като се използва таблицата за бюджетни данни от административно естество, която най-напред се въвежда в приложението към законодателната финансова обосновка (приложение V към вътрешните правила), което се качва в DECIDE за провеждането на вътрешни консултации между службите.

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	След 2027 г.	ОБЩО
Човешки ресурси		1,001	1,001	1,001	1,573	2,574	3,289	4,004		14,443
Други административни разходи		0,105	0,105	0,105	0,105	0,105	0,105	0,105		0,735
ОБЩО бюджетни кредити за ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	(Общо поети задължения = Общо плащания)	1,106	1,106	1,106	1,678	2,679	3,394	4,509		15,178

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	След 2027 г.	ОБЩО
ОБЩО бюджетни кредити по всички ФУНКЦИИ от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	84,416	85,352	58,807	60,354	62,347	64,075	66,227		481,578
	Плащания	12,280	26,758	65,016	72,108	50,030	53,474	76,592	125,321	481,578

3.2.2. Резюме на очакваното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

Години	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ОБЩО
--------	------	------	------	------	------	------	------	------

ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	Генерална дирекция „Енергетика” / JRC							
Човешки ресурси	1,001	1,001	1,001	1,573	2,574	3,289	4,004	14,443
Други административни разходи	0,105	0,105	0,105	0,105	0,105	0,105	0,105	0,735
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	1,106	1,106	1,106	1,678	2,679	3,394	4,109	15,178

Извън ФУНКЦИЯ 7 ⁴⁶ от многогодишната финансова рамка	JRC							
Човешки ресурси								
Други разходи с административен характер	2,265	2,310	2,356	2,404	2,451	2,500	2,551	16,837
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	2,265	2,310	2,356	2,404	2,451	2,500	2,551	16,837

ОБЩО	3,371	3,416	3,462	4,082	5,130	5,894	7,060	32,015
-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Бюджетните кредити, необходими за човешки ресурси и други разходи с административен характер, ще бъдат покрити от бюджетни кредити на ГД, които вече са определени за управлението на действието и/или които са преразпределени в рамките на ГД, при необходимост заедно с допълнително отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

При JRC длъжностите по щатно разписание във функцията за административни разходи ще бъдат компенсирани от равностойно намаляване на щатното разписание и свързаните с това бюджетни кредити за директни дейности за научни изследвания.

⁴⁶

Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или действия на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

3.2.2.1. Очаквани нужди от човешки ресурси

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

Оценката се посочва в еквиваленти на пълно работно време

Години	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Должности в щатното разписание (должностни лица и срочно наети служители)							
Централа и представителства на Комисията	7	7	7	11	18	23	28
Делегации							
Научни изследвания							
• Външен персонал (в еквивалент на пълно работно време — ЕПРВ) — ДНП, МП, КНЕ, ПНА и МЕД⁴⁷							
Функция 7							
Финансирани от ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка	- в централата						
	- в делегациите						
Финансирани от финансовия пакет на 48 програмата	- в централата						
	- в делегациите						
Научни изследвания							
Други бюджетни редове (да се посочат)							
ОБЩО	7	7	7	11	18	23	28

Нуждите от човешки ресурси ще бъдат покрити от персонала на ГД, на който вече е възложено управлението на дейстието и/или който е преразпределен в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

При JRC длъжностите по щатно разписание във функцията за административни разходи ще бъдат компенсирани от равностойно намаляване на щатното разписание и свързаните с това бюджетни кредити за директни дейности за научни изследвания.

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят:

Длъжностни лица и срочно наети служители	<u>Програми „Козлодуй“ и „Бохунице“</u> Наблюдение на изпълнението на двете програми. <u>Програма на JRC за извеждане от експлоатация и за управление на отпадъците.</u> Наблюдение и изпълнение на програмата
Външен персонал	

3.2.3. Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

⁴⁷ ДНП = договорно нает персонал; МП = местен персонал; КНЕ = командирован национален експерт; ПНА = персонал, нает чрез агенции за временна заетост; МЕД = младши експерт в делегация.

⁴⁸ Подтаван за външния персонал, покрит с бюджетните кредити за оперативни разходи (предишни редове ВА).

- – не предвижда съфинансиране от трети страни
- – предвижда следното съфинансиране от трети страни, като оценките са дадени по-долу:

Бюджетни кредити в млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Години	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ОБЩО
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

3.3. Очаквано отражение върху приходите

- – Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- – Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
 - върху собствените ресурси
 - върху разните приходи

Моля, посочете дали приходите са записани по разходни бюджетни редове ☐

млн. евро (до третия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Отражение на предложението/инициативата ⁴⁹						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Член ...							

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

[...]

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

[...]

⁴⁹

Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 20 % за разходи по събирането.